

"Többet kellett volna megölni..."

A Kommunista Párt elnöke, Joška Broz elszólta magát

Harmincegy év múlt el a néhai jugoszláv elnök, Josip Broz Tito halála óta. Annak ellenére, hogy azóta az általa 35 éven át vezetett ország hét részre hullott, sokan még ma is elérékenyülve, tisztelettel emlékeznek rá, hiszen a hetvenes években a világ egyetlen szocialista országában sem éltek olyan jól az emberek, mint a keleti és a nyugati tömb között ügyesen egyensúlyozó Josip Broz Jugoszláviájában. Halálát követően tíz éven át maradt egyben a nagy Jugoszlávia. Aztán jött a több mint 120 ezer áldozatot követelő horvátországi, boszniai és koszovói háború, meg az általános elszegényedés. Ekkor még a szerbiai polgárok naivan abban bíztak, hogy ha megbukik a Milosević-rendszer, megvalósul a demokrácia, és az ország elindul az EU felé vezető úton, akkor majd jönnek a külföldi beruházók, lesz munka és beindul a gazdaság körforgása. Nem így történt. Szerbiában ma a lakosság 27 százaléka munkanélküli. A hét és fél milliós országban naponta 555 ember veszíti el munkahelyét. Nagy a nyomor és az elégedetlenség. Ezt a helyzetet lovagolta meg a néhai Josip Broz Belgrádban élő unokája, Joška Broz, aki nagyapja példáját követve az elmúlt év végén talpra állította a Kommunista Pártot, amelyhez tömegesen csatlakoztak a nyomorgó emberek, köztük a magyarok. Részlet következik abból az interjúból, amelyet az elmúlt év szeptemberében készítettem Óbecsén egy helybeli magyar nyugdíjossal:

- A munkásság és a szegényebb rétegek, a szociális esetek pártja lesz, mert nagyon sok család munka nélkül maradt. Róluk ma senki sem gondoskodik. Ezek az emberek ma szívesen támogatják a Kommunista Párt újbóli megalakítását. Először gondolkodtam rajta, mert már koros vagyok, megtört az élet, és szerettem volna egy kicsit megnyugodni. Viszont, amikor belegendoltam abba, hogy az egyik lányom és két gyereke munka nélkül van, meg a másik lányom is munka nélkül maradt, meg hat unokám van, hát mi lesz azokkal? Nekem ma még mindig a család egy részét segítenem kell a nyugdíjamból, de ők hogy fogják segíteni majd a saját gyerekeiket? Megpróbálom segíteni ezt az embert, azért, mert az ő nagyapja, Josip Broz Tito idejében éltünk a legjobban. A Magyar lakosság is örömmel fogadja ezt a kezdeményezést és amikor a plakátokat ragasztgatom, odajönnek hozzám és kérnek tőlem egy-egy kis plakátot, amelyen Titó képe van. És megtörtént, hogy megcsókolták a képet – mondta meghatódottan a Kommunista Pártba magyarokat toborzó óbecsei nyugdíjas.

Az interjú elkészülte óta Belgrádban bejegyezték az egykori jugoszláv elnök - gyakran mondják: diktátor - unokájának Kommunista Pártját. Joška Broz azóta gyakori vendége a vitaműsoroknak. Így volt ez a múlt pénteken is, amikor a belgrádi Studio B televízió Problem című adásának volt a vendége. Vele, mint a kommunista partizánok eszmei követőjével szemben ült Aleksandar Jugović, a Szerb Megújhódási Mozgalom (SPO) parlamenti képviselője, az egykori szerb királpárti csetnik mozgalom ideológiai örököse, akinek nagyapját több tízezer magyarhoz, némethez, horváthoz és albánhoz hasonlóan a Joška Broz nagyapja által vezetett partizánok lőtték tömegsírba. Heves vita alakult ki kettejük között. A csetnik utód idegei bírták tovább

cérnával. Joška Broz így zárta le a vita egyik fejezetét:

Itt van, ilyen kultúrával rendelkezik a Ravna gor-ai csetnik-mozgalom képviselője. Így viselkedtek a háborúban is – vágta vitapartnere szemébe Joška Broz.

Jugović meg sem várva, hogy Broz befejezze, azt mondta, hogy „igen, annak a mozgalomnak a követője vagyok, amelynek az embereit, köztük a dédapámat egy futball-pályán lőtték halomra”.

Erre Broz:

„Többet kellett volna, hogy megöljenek. Keveset öltek meg, így, így...” - nyomatékosította Joška Broz.

A Kommunista Párt vezetőjének kijelentése vihart kavart abban a Szerbiában, ahol még annak ellenére nagyon messze vannak a történelmi megbékéléstől a partizánok és a csetnikek leszármazottai, hogy a szerbiai törvényhozás történelmileg kiegyenlítette a két mozgalmat. A csetnikeknek évtizedeken át épp úgy hallgatniuk kellett 1944-es 45-ös halottaikról, mint a kisebbségben élő magyaroknak és a németeknek. A Szerbiai Újságírók Független Egyesülete közleményben ítélte el a történeteket, rámutatva arra, hogy minden demokratikus társadalomnak szembe kell néznie saját múltjával. Így a szerb közösségnek is a partizánok és a csetnikek gonosztetteivel, egymás közötti leszámolásaival, akárcsak a kilencvenes években dúlt háborúban elkövetett rémtettekkel.

A vajdasági magyar szervezetek eddig nem reagáltak az új szerbiai Kommunista Párt elnökének kijelentésére. Ettől függetlenül bízni lehet abban, hogy a Joška Broz által megtévesztett itteni magyarok is rádöbbennek arra, hogy az újabb kori kommunista ígéretéseknek is két oldala van.

Ternovác István